

Dnr: Af-2013/035209, FK 021388-2013, Migrationsverket
1.1.2-2013-18481, SKL 11/0200

Bedömning av prestationsförmåga hos vissa nyanlända invandrare

Bakgrund

Lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ger Arbetsförmedlingen ett samordnande ansvar för nyanländas etablering. Arbetsförmedlingen ska tillsammans med individen upprätta en etableringsplan med utgångspunkt i tidigare utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenhet. Individen får en ersättning som motsvarar omfattningen på etableringsplanen och är lika för alla oberoende var i landet individen bor.

Etableringsinsatserna ska utformas så att de främjar ett optimalt deltagande, i normalfallet på heltid. Detta görs genom att

- aktiviteterna så långt som möjligt är anpassade till individens förutsättningar
- Arbetsförmedlingen, vid behov, initierar samarbete med andra aktörer.

Ett begränsat antal personer kommer inte, trots anpassningar av aktiviteter, kunna delta på heltid. Detta dokument berör samverkan mellan berörda aktörer kring dessa individer.

Arbetsförmedlingen har i samarbete med Försäkringskassan, Migrationsverket och Sveriges Kommuner och Landsting tagit fram denna viljeinriktning. Detta är en reviderad version av tidigare viljeinriktning "Bedömning av prestationsförmåga hos vissa nyanlända invandrare"¹

Revideringen berör bland annat:

- Hälso- och sjukvårdens ansvar att utreda och bedöma individens medicinska förutsättningar att delta i etableringsinsatser

¹ Dnr: Af-2010/399333, 2010-11-15

- Försäkringskassans ansvar att vid behov utreda och samordna individens behov av rehabiliteringsinsatser

Syfte

Viljeinriktningens syfte är att klargöra tillvägagångssättet vid bedömning av sjukdom eller någon annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan samt ansvarsfördelningen mellan parterna. Målsättningen är att de lokala parterna säkerställer att det finns en enhetlig praxis i ärenden som berör flera myndigheters insatser.

Etableringsplan och nedsatt prestationsförmåga

Rätt till en etableringsplan har personer som omfattas av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända och som kan delta minst 25 procent av heltid. Etableringsplanen ska innehålla svenska för invandrare (sfi), samhällsorientering och arbetsförberedande insatser som ska syfta till att underlätta och påskynda individens etablering i arbetslivet. De arbetsförberedande insatserna kan även omfatta arbetslivsinriktad, medicinsk och/eller social rehabilitering.

Om en person är förhindrad att delta på heltid på grund av styrkt sjukdom eller någon annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan kan planen omfatta aktiviteter på 75, 50 eller 25 procent. Personer som är förhindrade att delta i aktiviteter på minst 25 procent av heltid har inte rätt till en etableringsplan och därmed inte heller rätt till etableringsersättning.

Bedömning av individens förmåga att delta i etableringsinsatser ska ha sin grund i valet av lämpliga aktiviteter som tar hänsyn till den enskildes erfarenheter, färdigheter samt sjukdom eller någon annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan. Prestationsförmåga definieras i detta sammanhang som en individs förutsättningar och förmåga att delta i aktiviteter som ingår i en etableringsplan. Ålder, bostättnings- och familjeförhållanden, utbildning eller tidigare arbetslivserfarenhet får inte påverka bedömningen av etableringsplanens omfattning.² Dessa förhållanden kan däremot vara skäl för att anpassa aktiviteter.

Lokal samverkan

För att nå en enhetlig och effektiv praxis mellan berörda myndigheter och aktörer behöver parterna samverka lokalt. I den lokala samverkan bör samtliga berörda myndigheter och aktörer ingå, det vill säga: Arbetsförmedlingen, kommunen, sjukvårdshuvudman, Migrationsverket (om representation finns på orten) samt Försäkringskassan. Parterna bör sträva efter samsyn gällande handläggning och informationsöverföring mellan myndigheterna i ärenden som avser de individer som på grund av sjukdom eller någon annan nedsättning av den fysiska eller

² Regeringens proposition 2009/10:60, Nyanlända invandrares arbetsmarknadsetablering – egenansvar med professionellt stöd, sid 65

psykiska prestationsförmågan är i behov av anpassade insatser eller andra åtgärder.

All kommunikation och överlämning av handlingar ska ske i enlighet med de lagar och regler som finns gällande sekretess. Informationsutbyte om individen mellan myndigheter och andra parter ska ske i samråd med den enskilde. Parterna bör lokalt säkerställa att individen är delaktig i processer som rör dennes situation, till exempel genom trepartssamtal och kontinuerlig uppföljning.

Myndigheternas uppdrag och ansvarsområden

Migrationsverket

Migrationsverket meddelar Arbetsförmedlingen i den lokala samverkan uppgifter som är av betydelse för individens etablering på arbetsmarknaden. Vid behov av vård- eller stödinsatser till följd av sjukdom, funktionsnedsättning eller social problematik initierar Migrationsverket, i samråd med individen, flerpartssamtal med Arbetsförmedlingen och eventuellt andra berörda aktörer.

Migrationsverket ansvarar för att personer som vistas på sjukhus eller annan vårdinrättning får information om rätten till etableringsinsatser när de meddelas beslut om uppehållstillstånd. När det är lämpligt initierar Migrationsverket flerpartssamtal.

Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen beslutar om individens rätt till en etableringsplan. Om individen är förhindrad att delta på heltid på grund av styrkt sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan kan Arbetsförmedlingen utifrån detta fastställa omfattningen på etableringsplanen till 75, 50 eller 25 procent av heltid.

Arbetsförmedlingen fastställer omfattningen på deltagandet genom utredande samtal med individen och utifrån medicinska underlag eller dokumentation av Arbetsförmedlingens legitimerade specialister (audionom, psykolog, arbetsterapeut, sjukgymnast). För att kunna bedöma omfattningen på deltagandet behöver Arbetsförmedlingen som regel efterfråga ett läkarutlåtande om hälsotillstånd³. För att underlätta läkarens bedömning ska Arbetsförmedlingen tillsammans med den enskilde beskriva vilka krav de planerade aktiviteterna ställer på individen.

Arbetsförmedlingen och individen bör välja aktiviteter som hjälper individen att successivt utveckla sin prestationsförmåga. Målsättningen är att Arbetsförmedlingen så snart som möjligt kan bedöma individens resurser i relation till ett arbete eller en arbetsliknande situation, det vill säga

³ Arbetsförmedlingen ger ersättning som arvode enligt Försäkringskassans föreskrifter (FKFS 1977:27, FKFS 2008:2) om högst 2 200 kronor.

arbetsförmågan⁴. Arbetsförmedlingen ska tillsammans med individen följa upp aktiviteterna i etableringsplanen med denna målsättning. Vid behov ska Arbetsförmedlingen revidera aktiviteterna.

I de fall en individ på grund av sjukdom eller någon annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan inte kan delta i etableringsinsatser på heltid bör Arbetsförmedlingen, i samråd med individen, ge berörda lokala parter nödvändig information.

Hälso- och sjukvården

Hälso- och sjukvården har skyldighet att erbjuda medicinska insatser som är förebyggande, utredande och behandlande till alla bosatta invånare, det gäller även till nyanlända personer som är folkbokförda⁵. Arbetsförmedlingen kan vid behov efterfråga ett läkarutlåtande från hälso- och sjukvården som ett underlag för att avgöra om en individ har en begränsad förmåga att delta i etableringsinsatser på grund av sjukdom eller någon annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan. Den medicinska bedömningen ska beskriva personens diagnos, funktionsnedsättning och aktivitetsbegränsning, om möjligt i relation till kraven i aktiviteterna.

Kommunen

De individer vars prestationsförmåga understiger 25 procent av heltid har inte rätt till en etableringsplan och därmed inte heller rätt till etableringsersättning. Genom socialtjänstlagen (2001:453) ansvarar kommunen för dessa personers behov av stöd och insatser på samma villkor som för övriga kommuninvånare. Socialtjänsten ska verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhället på lika villkor. Det kan till exempel avse att vid behov få tillgång till färdtjänst för att kunna delta i aktiviteter. Kommunen ansvarar också för att vid behov tillgängliggöra sfi och samhällsorientering genom hjälpmedel eller annan anpassning.

Försäkringskassan

Försäkringskassan samordnar rehabiliteringsinsatser för de personer som har nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom och som andra myndigheter och parter är ansvariga att utföra⁶. Samordningsansvaret innebär att Försäkringskassan ska verka för att olika medicinska, sociala och arbetslivsinriktade rehabiliteringsåtgärder som en individ behöver kommer till stånd. Samordningen syftar till att kunna möjliggöra eller bibehålla en arbetsförmåga.

Rehabiliterande insatser kan vara aktuella både för personer som har en etableringsplan på hel- eller deltid och för dem vars prestationsförmåga är lägre

⁴ Arbetsförmåga beskriver en individs resurser och förutsättningar i förhållande till de arbetsuppgifter som individen ska utföra i ett samspel med arbetsmiljön.

⁵ Enligt folkbokföringslagen (1991:481)

⁶ Socialförsäkringsbalk (2010:110), kap. 29-31 a

än 25 procent. I samtliga fall gäller aktörernas ordinarie ansvar att anordna medicinska, sociala eller arbetslivsinriktade insatser.

En ny bedömning av rätten till en etableringsplan

Individen har rätt till en etableringsplan inom ett år efter det att han eller hon första gången folkbokfördes i en kommun. Denna rätt gäller även personer som, inom ett år från första folkbokföring i en kommun, har ökat sin prestationsförmåga från mindre än 25 procent av heltid till minst 25 procent av heltid.

Uppföljning

Det samarbete som denna viljeinriktning beskriver ska vid behov följas upp och revideras i dialog mellan parterna. En uppföljning ska dock senast ske före 2014-06-30. Uppföljningen ska särskilt fokusera på parternas arbete avseende samordnade rehabiliteringsinsatser för nyanlända.

2013-03-01

Länkar

[Lag \(2010:197\) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare](#)

[Förordning om \(2010:407\) ersättning till vissa nyanlända invandrare](#)

[Förordning \(2010:408\) om mottagande för bosättning av vissa nyanlända invandrare](#)

[Förordning \(2010:409\) om etableringssamtal och etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare](#)

[Förordning \(2010:1122\) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar](#)